

UREDJA O PROGLAŠENJU SPECIJALNOG REZERVATA PRIRODE „BRZANSKO MORAVIŠTE“

(„Sl. glasnik RS“, br. 94/2019 i 144/2022)

Član 1

Jedno od poslednjih očuvanih močvarnih staništa, stari meandr reke Velike Morave kod sela Brzan, proglašava se zaštićenim područjem od velikog značaja, odnosno II kategorije kao specijalni rezervat prirode pod imenom "Brzansko moravište" (u daljem tekstu: Specijalni rezervat prirode "Brzansko moravište").

Član 2

Specijalni rezervat prirode "Brzansko moravište" stavlja se pod zaštitu, kao područje značajno sa aspekta zaštite ptica močvarica jer je deo koridora migracije, ali obezbeđuje i uslove za gnezđenje mnogih retkih i zaštićenih vrsta ptica. Na ovom prostoru redovno boravi oko 60 strogo zaštićenih vrsta ptica, od kojih se oko 30 i gnezdi. Specijalni rezervat prirode "Brzansko moravište" je od izuzetnog značaja kao reproduktivni centar za više vrsta vodozemaca i gmizavaca, odnosno za očuvanje ukupnog biodiverziteta ovog područja.

Član 3

Specijalni rezervat prirode "Brzansko moravište" nalazi se na teritoriji grada Jagodina, KO Miloševo (49,68 ha) i opštine Batočina, KO Brzan (15,08 ha).

Površina Specijalnog rezervata prirode "Brzansko moravište" iznosi 64,76 ha, od čega od čega je u državnom vlasništvu 15,77 ha (24,35%), javnom 0,71 (1,10%), a u privatnom 48,28 ha (74,55%), od čega je II stepenom obuhvaćeno 41,39 ha (63,91%) i III stepenom 23,37 ha (36,09%) ukupne površine područja Specijalnog rezervata prirode "Brzansko moravište".

Opis granice i grafički prikaz Specijalnog rezervata prirode "Brzansko moravište" dati su u Prilogu - Opis granice i grafički prikaz Specijalnog rezervata prirode "Brzansko moravište", koji je odštampan uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo.

Član 4

Na području Specijalnog rezervata prirode "Brzansko moravište", nije dozvoljeno obavljati radove i aktivnosti, za koje se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita prirode, utvrdi da mogu oštetiti populacije, zajednice i staništa biljnih i životinjskih vrsta iz člana 2. ove uredbe, narušiti prirodne procese i ekološku celovitost područja ili značajno nepovoljno uticati na estetska i kulturno-istorijska obeležja područja i životnu sredinu.

Član 5

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite III stepena, osim zabrana radova i aktivnosti koje su kao takve utvrđene članom 35. Zakona o zaštiti prirode, zabranjuje se i:

- 1) izgradnja asfaltnih baza;
- 2) eksploatacija i primarna prerada mineralnih sirovina i geotermalnih resursa;
- 3) obavljanje i drugih radova koji mogu imati značajan negativan uticaj na vrednosti zaštićenog područja.

Radovi i aktivnosti ograničavaju se i na:

- 1) izgradnju ostalih industrijskih i energetskih objekata na manje objekte za pretežno lokalne potrebe;
- 2) izgradnju objekata turističkog smeštaja na manje objekte izgrađene u tradicionalnom stilu u skladu sa principima održivog korišćenja prirodnih vrednosti i prostora;
- 3) izgradnju skladišta industrijske robe i građevinskog materijala na manje objekte u rubnim delovima zaštićenog područja;
- 4) izgradnju vikendica, naselja i širenje građevinskog područja na manje, individualne objekte;
- 5) izgradnju objekata za upravljanje otpadom na manje objekte za upravljanje neopasnim otpadom;
- 6) lov - na održavanje optimalne brojnosti divljači, unapređenje staništa divljači i na uređivanje i održavanje lovišta;
- 7) gazdovanje šumama i šumskim zemljištem u skladu sa planskim dokumentima u šumarstvu, u okviru kojih je moguće predvideti formiranje šumskih monokultura;
- 8) održavanje postojećih poljoprivrednih monokultura;
- 9) primenu hemijskih sredstava na upotrebu veštačkih đubriva na obradivim površinama.

Član 6

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite II stepena sprovodi se aktivna zaštita radi očuvanja i unapređenja prirodnih vrednosti, posebno kroz mere upravljanja populacijama divljih biljaka i životinja, održanje i poboljšanje uslova u prirodnim staništima i tradicionalno korišćenje prirodnih resursa.

Osim zabrana radova i aktivnosti iz člana 5. ove uredbe, u režimu zaštite II stepena zabranjuje se i:

- 1) isušivanje i zasipanje moravišta;
- 2) izgradnja ribnjaka;
- 3) rekreativni i sportski ribolov;
- 4) izgradnja stambenih i ekonomskih objekata poljoprivrednih gazdinstava;
- 5) izgradnja objekata za konvencionalno gajenje domaćih životinja i divljači;
- 6) unošenje divljih vrsta koje nisu prirodno rasprostranjene u Pomoravlju.

Radovi i aktivnosti ograničavaju se na:

- 1) regulaciju i pregrađivanje vodotoka na radove koji se sprovode u cilju poboljšanja vodnog režima, što uključuje i izgradnju manjih akumulacija;
- 2) formiranje vodoakumulacija na manje akumulacije koje su u skladu sa zahtevima zaštite osnovnih prirodnih vrednosti zaštićenog područja;
- 3) izvođenje melioracionih i drugih hidro-tehničkih radova na radove manjeg obima koji ne mogu značajnije narušiti osnovne vrednosti zaštićenog područja;

- 4) izgradnju turističke infrastrukture na manje objekte koji su primarno namenjeni prezentaciji prirodnih vrednosti;
- 5) na održivi oblik turizma manjeg obima koji za cilj ima promociju i prezentaciju prirodnih vrednosti;
- 6) tradicionalno korišćenje trske za lokalne potrebe u skladu sa meraama revitalizacije, održavanja i očuvanja vlažnih staništa;
- 7) sakupljanje gljiva i divljih biljnih i životinjskih vrsta na privatnim parcelama za lične potrebe;
- 8) gazdovanje šumama i šumskim zemljištem u skladu sa planskim dokumentima u šumarstvu, u okviru kojih je moguće predvideti formiranje šumskih monokultura na manje površine van prirodnih staništa;
- 9) lovstvo na sanitarni lov divljači, zaštitu i unapređivanje populacija divljači u lovištu i mere na unapređivanje staništa divljači;
- 10) primenu hemijskih sredstava na upotrebu veštačkih đubriva na obradivim površinama.

Član 7

Specijalni rezervat prirode "Brzansko moravište" poverava se na upravljanje Javnom preduzeću "Zoološki vrt" u Jagodini (u daljem tekstu: Upravljач).

U obavljanju zakonom utvrđenih poslova upravljanja zaštićenim područjem, Upravljач je ovlašćen i dužan naročito da: organizuje čuvarsku službu; obeleži zaštićeno područje; doneše plan upravljanja, godišnji program upravljanja i akt o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi; obaveštava korisnike zaštićenog područja o mogućnostima za obavljanje radova i aktivnosti; učestvuje u postupku utvrđivanja naknade za uskraćivanje ili ograničavanje prava korišćenja; izdaje saglasnosti i odobrenja; prati stanje i vodi evidencije o prirodnim vrednostima, nepokretnostima i ljudskim aktivnostima; utvrđuje i naplaćuje naknade za korišćenje zaštićenog područja.

Upravljач je dužan da izvrši upis delatnosti upravljanja zaštićenim područjem u skladu sa propisima kojima se uređuje klasifikacija delatnosti i registracija udruženja u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Član 8

Očuvanje, unapređenje, održivo korišćenje i prikazivanje prirodnih i drugih vrednosti Specijalnog rezervata prirode "Brzansko moravište", sprovodi se prema planu upravljanja koji donosi Upravljач na period od deset godina (u daljem tekstu: Plan upravljanja), sa sadržinom i na način propisan zakonom kojim se uređuje zaštita prirode.

Plan upravljanja sadrži ciljeve i prioritete zadatke očuvanja povoljnog stanja zaštićenog područja, kao i preventivne mere zaštite od požara u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita od požara i propisima donetim na osnovu tog zakona.

Plan upravljanja Upravljач donosi i dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo) najkasnije u roku od deset meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

U postupku davanja saglasnosti na Plan upravljanja, Ministarstvo pribavlja mišljenja ministarstava nadležnih za poslove nauke, prosvete, turizma, prostornog planiranja, vodoprivrede, rutarstva, poljoprivrede, šumarstva, finansija i odbrane.

Upravljач je dužan da jednom u tri godine analizira sprovođenje Plana upravljanja i ostvarene rezultate i po potrebi izvrši njegovu reviziju.

Do donošenja Plana upravljanja, Upravljač vrši poslove na osnovu godišnjeg programa upravljanja koji je dužan da donese i dostavi Ministarstvu na saglasnost u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Godišnji program upravljanja iz stava 6. ovog člana sadrži naročito: sažet prikaz prirodnih i drugih vrednosti zaštićenog područja, ciljeve zaštite i održivog korišćenja, mogućnosti i ograničenja za njihovo ostvarivanje; detaljan prikaz godišnjih zadataka na čuvanju, održavanju, unapređenju, prikazivanju i održivom korišćenju zaštićenog područja za potrebe nauke, obrazovanja, rekreacije i turizma i ukupnog socio-ekonomskog razvoja; prikaz konkretnih poslova na izradi i donošenju upravljačkih dokumenata, prvenstveno Plana upravljanja, akta o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi i akta o naknadi za korišćenje zaštićenog područja; prikaz zadataka na obeležavanju zaštićenog područja, zasnivanju informacionog sistema i protivpožarnoj zaštiti; prikaz subjekata i organizacionih i materijalnih uslova za izvršenje programa, visine i izvora potrebnih finansijskih sredstava.

Član 9

Upravljač je dužan da obezbedi sprovođenje režima zaštite, odnosno unutrašnji red i čuvanje zaštićenog područja u skladu sa pravilnikom o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi koji donosi uz saglasnost Ministarstva u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

U okviru sadržine propisane Zakonom o zaštiti prirode, pravilnikom iz stava 1. ovog člana se bliže utvrđuju zabranjeni radovi i aktivnosti, kao i pravila i uslovi obavljanja radova i aktivnosti koji su dopušteni na području Specijalnog rezervata prirode "Brzansko moravište".

Pravilnik iz stava 1. ovog člana se objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Član 10

Upravljač je dužan da na propisan način obeleži Specijalni rezervat prirode "Brzansko moravište", njegove spoljne granice i granice površina sa režimom zaštite II i III stepena, najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Upravljač je dužan da u saradnji sa Republičkim geodetskim zavodom i Zavodom za zaštitu prirode Srbije, izvrši identifikaciju granica Specijalnog rezervata prirode "Brzansko moravište" na terenu, digitalnoj ortofoto karti i katastarskom planu, u roku od 12 meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Na operat, odnosno zapisnik o utvrđivanju granica iz stava 2. ovog člana, saglasnost daje ministarstvo nadležno za poslove prostornog planiranja.

Granice utvrđene, opisane i verifikovane na način propisan u st. 2. i 3. ovog člana, smatraće se merodavnim u svim stvarima koje se tiču sprovođenja ove uredbe.

Član 11

Upravljač će u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ove uredbe izraditi softversko rešenje o prirodnim i stvorenim vrednostima, nepokretnostima, aktivnostima i drugim podacima od značaja za upravljanje Specijalnim rezervatom prirode "Brzansko moravište".

Član 12

Visinu naknade za korišćenje Specijalnog rezervata prirode "Brzansko moravište", svojim aktom utvrđuje Upravljač, u skladu sa zakonom kojim se uređuju naknade za korišćenje javnih dobara.

Član 13

Zabrane i ograničenja propisana ovom uredbom, ne odnose se na vojne objekte i komplekse, kao i aktivnosti koje Vojska Srbije izvodi ili će izvoditi za potrebe odbrane Republike Srbije.

Član 14

Sredstva za sprovođenje Plana upravljanja Specijalnog rezervata prirode "Brzansko moravište" obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije, od naknade za korišćenje zaštićenog područja, prihoda ostvarenih obavljanjem delatnosti Upravljača i iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Član 15

Planovi, programi i osnove iz oblasti rudarstva, energetike, saobraćaja, šumarstva, lovstva, upravljanja ribiljim fondom, vodoprivrede, poljoprivrede i turizma i drugih delatnosti od uticaja na prirodu, a koji se odnose na korišćenje prirodnih resursa i prostora u zaštićenom području Specijalnog rezervata prirode "Brzansko moravište", usaglašaće se sa Prostornim planom Republike Srbije, ovom uredbom i Planom upravljanja.

Planovi, programi i osnove iz stava 1. ovog člana, donose se uz prethodnu saglasnost ministra nadležnog za poslove zaštite životne sredine, u skladu sa zakonom.

Član 16

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Prilog

OPIS GRANICE I GRAFIČKI PRIKAZ SPECIJALNOG REZERVATA PRIRODE "BRZANSKO MORAVIŠTE"

1. Granice Specijalnog rezervata prirode "Brzansko moravište"

Prirodno dobro predstavlja prepoznatljivu prostornu celinu potkovičastog izgleda koje predstavlja stari meandar Morave. Početna tačka granice Specijalnog rezervata prirode "Brzansko moravište" je tromeđa kat. parc. br. 481, 870/2 i 869, KO Miloševo. Od početne tačke granica prati među kat. parc. broj 870/2 u pravcu jugoistoka, zatim u pravcu jugozapada nastavlja međama kat. parc. br. 462/3, 462/1, 462/2, 463/2, 463/1, 463/3, 467, 389/5, 389/4, 389/10, 389/9, 389/8, 389/7, 389/6, 389/2, 299 i 294/1 gde dolazi do potoka (kat. parc. broj 4937/2). Granica preseca potok, menja pravac u severozapadni i nastavlja međama kat. parc. br. 273 i 240/1 do potoka Grabovik, koji je ujedno i granica KO Miloševo i KO Brzan. Granica preseca potok Grabovik (kat. parc. broj 4412 KO Brzan i kat. parc. broj 4984 KO Miloševo) i dalje nastavlja kroz KO Brzan u pravcu severozapada međom kat. parc. broj 4391, a zatim u pravcu istoka međom kat. parc. broj 4413/1. Istočnom međom kat. parc. broj 4413/1, granica u pravcu juga ponovo ulazi u KO Miloševo i kruži oko potoka (kat. parc. broj 656) koji se uliva u Moravu, a zatim u pravcu zapada prati među kat. parc. broj 47 do puta (kat. parc. broj 4950). Granica u pravcu juga prati put sa spoljne strane, potom i potok (kat. parc. broj 4937/2), zatim se odvaja u pravcu severoistoka međama kat. parc. br. 291, 293, 300, 305, 306, 310, 311, 316, 317/1, 325/1, 388, 385, 384, 382, 379, 378, 376/1, 375/1, 374, 371, 370, 369, 367, 366, 365, 362, 361, 358, 357, 354, 353/2, 353/1, 353/3, 468, 471, 474, 475/2, 475/1, 476, 477, 478, 479, 480 i 481 oko koje kruži do početne tačke opisa granice.

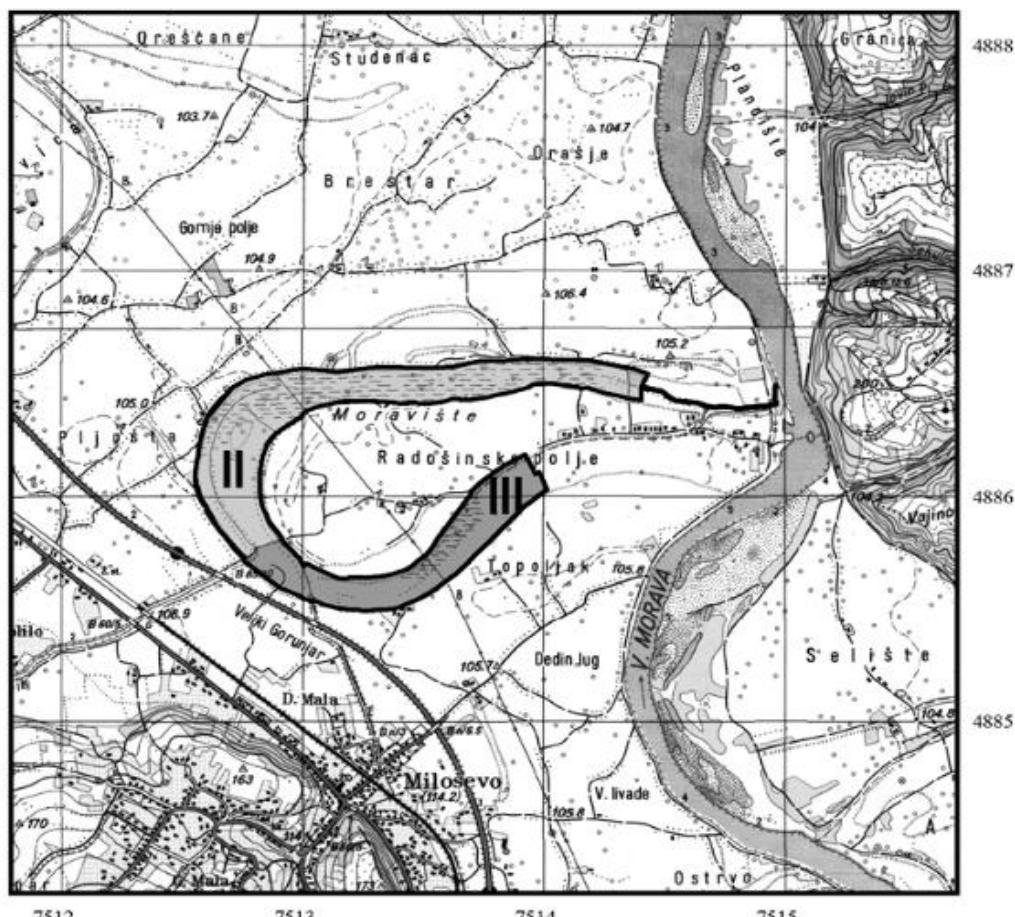
2. Granice površina u režimu zaštite II stepena

Početna tačka opisa lokaliteta u režimu zaštite II stepena je tromeđa kat. parc. broj 4391, puta (kat. parc. broj 4394) i potoka Grabovik (kat. parc. broj 4412), u KO Brzan. Od početne tačke granica prati među kat. parc. broj 4391 u pravcu severozapada, a potom međom kat. parc. broj 4413/1 u pravcu istoka do granice sa KO Miloševo.

Kroz KO Miloševac, granica kruži oko kanala (kat. parc. broj 656) koji se uliva u Moravu, i nastavlja južnom međom kat. parc. broj 47 u pravcu zapada. Granica menja pravac u južni i prati put (kat. parc. broj 4937/2) sa spoljne strane, zatim menja pravac u jugozapadni i međom kat. parc. broj 2 dolazi do potoka Grabovik (kat. parc. broj 4984, KO Miloševac i kat. parc. broj 4412 KO Brzan) koji prati do međne linije kat. parc. br. 240/1 i 241/11 odakle ga preseca u pravcu početne tačke opisa granice.

ПОЛОЖАЈ СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ "БРЗАНСКО МОРАВИШТЕ"

1:30 000

Легенда

- Граница резервата
- Режим заштите II степена
- Режим заштите III степена

Извор података:

Топографска карта 1:25 000

листови Лапово 481-3-2 (1971), Лапово 481-3-4 (1971)